

tømmer Arbejdernes Arbejdskraft og Energi, men aabner hans Blik for andre Værdier i Livet, og der sluttes med at slaa fast, at 8 Timers Arbejdsdags-Loven af 1919 i høj Grad har begunstiget denne Forandring i Arbejdernes Livsførelse.

Jeg har nævnt dette, ikke som Bevis for, hvorledes Forholdene er i Danmark, men for at vise den Alvor, hvormed man indenfor moderate og konservative Kredse i Udlandet har behandlet hele dette Spørgsmaal, fordi jeg skulde mene, at det i Virkeligheden ogsaa vilde have Interesse for den højtærede Regering, om det var muligt her i Danmark at føre et Sandsynlighedsbevis af tilsvarende Art. Heri vilde der jo for Arbejderstanden ligge et Argument af overordentlig stor moralsk Styrke.

Imidlertid har jeg det Indtryk, at det interessanteste Forhold paa det Omraade, vi her behandler, som man kan iagttage i Udlandet, i Øjeblikket er den Bevægelse, som er under Udvikling i Belgien. I Belgien foreligger der et interessant Eksempel paa, hvorledes man fra Arbejdsgiveres og Arbejderes Side, omend ud fra højst forskellige Synspunkter, dog alligevel synes tilbøjelig til at samles om det, der ved Behandlingen af dette Spørgsmaal er det afgørende for Produktionen.

Der har i Belgien været nedsat en Komité til Undersøgelse af 8 Timers Arbejdsdagens Indflydelse paa Produktionsforholdene. Denne Komité udtaler først, at 8 Timers Arbejdsdagens Gennemførelse i Praksis — ikke dens Lovfæstelse — utvivlsomt har nedsat Produktionen, men den erklærer, at det er vanskeligt at paavise, i hvilket Omfang. Men dernæst udtaler denne Komité, at det maa være af den største Betydning at naa til en Forøgelse af Arbejdsudbyttet, og Komiteen er overbevist om, at dette ikke naas ved Tvang eller Trusler, men kun ved fælles god Villie. Derfor har Komiteen med Glæde modtaget to Erklæringer fra Arbejdsgivere og fra Arbejdere. Arbejdsgivernes Erklæring gaar ud paa, at Arbejdsgiverne tænker ingenlunde paa Afskaffelse af 8 Timers Arbejdsdagen, og fra Arbejdernes Side erklærer man overfor Komiteen, at Arbejderne saavel som Fagforeningerne og disses Ledere ikke systematisk modsætter sig Overarbejdstimer eller nødvendige Undtagelser, naar Omstændighederne taler derfor, indenfor Lovens Rammer, som maa anses for tilstrækkelig elastiske.

Man fortsætter med at sige, at Arbejderne vil i Kraft af den sunde Fornuft, de sidder inde med, gøre, hvad de kan for, at den belgiske Industri ikke udsættes for

Fare, idet de er klar over, at herpaa beror deres egen Velfærd. Gennem et produktivt Arbejde, der paa passende Maade sikrer hans Families Eksistens, vil Arbejderen med Glæde medvirke til det samlede belgiske Samfunds Trivsel.

Og saa slutter denne Komitébetænkning med at sige, at der er ingen Grund til at stræbe henimod at afskaffe Arbejdstidsloven, lige saa lidt som 8 Timers Dagen i Almindelighed, men man maa udnytte alle de Muligheder, som Loven rummer for forøget Arbejdsudbytte, og derunder lægge Vægt paa, at Arbejdstiden bliver effektiv, og give Adgang til alle de Undtagelser, som Loven tilsteder. Komiteen opfordrer endelig Arbejdsgiverne til at afstaa fra at angribe Princippet om 8 Timers Arbejdsdagen, som de mest oplyste af Arbejdsgiverne anerkender som en Kendsgerning, man ikke kan komme udenom, men derimod anstrenge sig for, idet de indstiller sig paa den forkortede Arbejdstid, at Maskinernes Indretning, Arbejdets Organisation og handelsmæssige Ledelse i Fællesskab medvirker til Fabrikationsprisernes Nedsættelse; og den opfordrer Arbejderne til at afstaa fra al bevidst eller ubevidst Indskrænkning af Produktionen og at samtykke i midlertidig og lejlighedsvis Forlængelse af Arbejdstiden i alle Tilfælde, hvor dette er begrundet i Hensynet til den paagældende Industris Situation.

Hvor afvigende Synspunkterne i øvrigt kan være ved Bedømmelsen af hele denne Sag, er der ikke Tvivl om, at der i den belgiske Komités Betænkning peges paa to Ting, som det vilde være en Lykke ogsaa for vort Land, om Arbejderne og Arbejdsgiverne kunde forenes om i Stedet for at kæmpe om 8 Timers Arbejdsdagen, nemlig for det første den bedst mulige Organisation af Arbejdet og den bedst mulige Tekniks Indførelse, og for det andet en Praktisering af 8 Timer Princippet af udogmatisk Art, som elastisk giver Adgang til de Undtagelser, en fornuftig Organisation af Industrien maa forudsætte.

Med Hensyn til det første Punkt, jeg her har nævnt: Spørgsmaalet om den bedst mulige Organisation af Industrien, nærer jeg den Opfattelse, at det her i Landet ikke nær er Genstand for den Opmærksomhed indenfor Arbejdsgiverkredse, overhovedet økonomiske Kredse, som Tilfældet er i andre Lande. Arbejdets Organisation, Arbejdstidens Udnyttelse i Industrien ser man Gang paa Gang i Udlandet gjort til Genstand for Undersøgelse af dels videnskabelig dels praktisk Art i fremtrædende Ingeniør-